

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247186

การประเมินเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิงไฮโดรเจนจากชีวมวล
โดยกระบวนการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์

นภมทอง วิโชค

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิศวกรรมพลังงาน

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

การประเมินเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิงไฮโดรเจนจากชีวมวล

โดยกระบวนการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์

แกมทอง วิโยค

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง

ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมพลังงาน

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กันยายน 2554

การประเมินเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิงไฮโดรเจนจากชีวมวล

โดยกระบวนการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์

แกมทอง วิโชค

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมพลังงาน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดช คำรงค์ศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาลย์ ชัยชนะ

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาลย์ ชัยชนะ

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เศรษฐ์ สัมภักตะกุล

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร. ภาณุ พุทธวงศ์

30 กันยายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาลย์ ชัยชนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขจน วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. เดช ดำรงค์ดี อาจารย์ ดร. เศรษฐ์ สัมภักตตะกุล และ อาจารย์ ดร.ภาณุ พุทธวงศ์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนๆทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้หากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีความผิดใดๆ ผู้เขียนขอยกความผิดให้แก่ผู้มีพระคุณดังที่ได้ กล่าวมา แต่หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยเป็นอย่างสูงใน ข้อบกพร่องและความผิดพลาดนั้น พร้อมน้อมรับคำแนะนำ และผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์นี้คงมี ประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อไป

แกมทอง วิโยค

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การประเมินเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิงไฮโดรเจนจากชีวมวลโดยกระบวนการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์
ผู้เขียน	นางสาวแกมทอง วิโยค
ปริญญา	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วิศวกรรมพลังงาน)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาลย์ ชัยชนะ

บทคัดย่อ

247186

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิง H_2 จากชีวมวล ด้วยการใช้เทคนิคการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์มาช่วยในตัดสินใจเพื่อเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H_2 จากชีวมวล ด้วยเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation ส่วนแรก เป็นการประเมินปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H_2 ที่ได้ โดยเทคโนโลยี Gasification ได้ปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H_2 82.86 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี เทียบได้กับ 28.17 ล้านลิตรของน้ำมันเบนซิน/ปี เทคโนโลยี Fermentation ผลิตได้เพียง 5.96 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ได้กับ 2.03 17 ล้านลิตรของน้ำมันเบนซิน/ปี ส่วนที่ 2 การประเมินด้านเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์ B/C ratio (Benefit and Cost Analysis) ของเทคโนโลยี Fermentation = 2.89 สูงกว่า เทคโนโลยี Gasification = 0.52 และเมื่อนำไปคำนวณประเมินการลงทุนในระยะการทุน 10 ปี จะได้ค่า IRR ของเทคโนโลยี Fermentation = 567.51% มีค่ามากกว่า เทคโนโลยี Gasification = 142.77% คิดเป็น 3.97 เท่า ส่วนที่ 3 การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปริมาณการปล่อย Emission GHG รวมของเทคโนโลยี Gasification = 43.384 พันตัน- CO_2 /ปี มี Externality Cost = 738.02 ล้านบาท/ปี มากกว่าเทคโนโลยี Fermentation = 16.59 พันตัน- CO_2 /ปี มี Externality Cost ที่ได้จากเทคโนโลยี Fermentation = 265.57 ล้านบาท/ปี สอดคล้องกับปริมาณชีวมวลที่นำมาใช้ในการผลิตเป็นเชื้อเพลิง H_2 ของเทคโนโลยี Gasification (86,853,430 ตัน/ปี) ที่มีมากกว่า เทคโนโลยี Fermentation (44,948.84 ตัน/ปี) และ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน (Global Warming) ค่า GWP

247186

ในระยะเวลา 20 ปี จะได้ค่า GWP รวมจากเทคโนโลยี Gasification = 2.53 kg-CO₂/kg-Biomass สูงกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับค่า GWP รวมที่ได้จากเทคโนโลยี Fermentation = 2.48 kg-CO₂/kg-Biomass ดังนั้น เมื่อใช้เทคนิคการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์มาช่วยเลือกเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H₂ จากชีวมวลสำหรับประเทศไทยจะได้ คำน้ําหนักคะแนนรวมของเทคโนโลยี Fermentation 0.535 มากกว่าเทคโนโลยี Gasification ที่มีค่า 0.465 จึงตัดสินใจเลือกเทคโนโลยี Fermentation เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตเชื้อเพลิง H₂ จากชีวมวลที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย

Thesis Title Evaluation of Hydrogen Production Technology from Biomass Using Analysis Hierarchy Process

Author Miss Kamthong Wiyoke

Degree Master of Engineering (Energy Engineering)

Thesis Advisor Assistant Professor Dr.Chatchawan Chaichana

Abstract

247186

The objective of this research is to study evaluate of hydrogen production technology from biomass using analysis hierarchy process (AHP) in order to obtain the optimal hydrogen production technology from biomass of Thailand. Gasification and Fermentation technology are compared with 3 parts. The first assessment of H₂ yield by Gasification approximates 82.86 Mm³/Y or 28.17 L-gasoline/Y. H₂ yield by Fermentation approximates 5.96 Mm³/Y or 2.03 L-gasoline/Y. The second of economic assessment which the B/C ratio result 2.89 of Fermentation is higher than 0.52 of Gasification. Regarding the estimation of IRR approximately shows to 567.51% Fermentation and 142.77% Gasification. The others study shows Gasification and Fermentation in as same as short payback period in the first investment year. The third of environmental impact, Gasification has emission Greenhouse Gas (GHG) 43.38 tTon-CO₂eq/Y and externality cost to 783.02 MTHB/Y which higher than Fermentation has emission GHG 16.59 tTon-CO₂eq/Y and externality cost to 265.57 MTHB/Y. Otherwise the total Global Warming Potential (GWP) value 2.53 kg-CO₂eq/kg-Biomass of Gasification is comparable with 2.48 kg-CO₂eq/kg-Biomass of Fermentation in 20 years assessment. Finally, the result of AHP technique shows the total score 0.535 of Fermentation that is higher than 0.465 of Gasification so Fermentation is the optimal of hydrogen production technology from biomass of Thailand.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
อักษรย่อและสัญลักษณ์	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ปัญหาและที่มาของงานวิทยานิพนธ์	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่ได้จากรับจากการวิจัย	6
1.5 สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 2 หลักการและทฤษฎี	
2.1 หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล (Biomass)	13
2.2 การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์	50
2.3 การประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม	51
2.4 Decision Making Process (กระบวนการตัดสินใจ)	54
2.5 กระบวนการจัดลำดับเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process: AHP)	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 การศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัย	62
3.1.1 การศึกษาแหล่งชีวมวลของประเทศไทย	62
3.1.2 การศึกษากระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Process)	62

3.2	การใช้เทคนิคกระบวนการตัดสินใจมาใช้ในประเมินเปรียบเทียบเพื่อเลือกเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	66
3.3	การวิจารณ์ข้อมูลและสรุปผล	67
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิเคราะห์ผล		
4.1	การวิเคราะห์ด้านปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂	69
4.2	การวิเคราะห์ด้านเศรษฐศาสตร์	91
4.3	การวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม	111
4.4	การจัดลำดับเชิงวิเคราะห์ (Analysis Heirarchy Process : AHP)	126
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย		
5.1	ผลการศึกษาด้านปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ที่ได้	144
5.2	ผลการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์	145
5.3	ผลการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	147
5.4	การจัดลำดับเชิงวิเคราะห์ (Analysis Heirarchy Process : AHP)	149
5.5	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	152
เอกสารอ้างอิง		154
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก		
	ตัวอย่างการคำนวณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	161
	ตัวอย่างการคำนวณหาปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ เทียบเป็นปริมาณน้ำมันเบนซิน L- gasoline	163
ภาคผนวก ข		
	Gasoline gallon equivalent (GGE)	167
ภาคผนวก ค		
	ตัวอย่างการคำนวณหาราคาชีวมวลเฉลี่ยของประเทศไทย	170
ภาคผนวก ง		
	การคำนวณค่า VED (Value of Environment Damage)	175

ภาคผนวก จ

การคำนวณหาค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละหลักเกณฑ์ในการจัดลำดับเชิง
วิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process) 179

ประวัติผู้เขียน 186

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ รายละเอียดพื้นที่ปลูก ผลผลิตพืชหลัก ในปี 2549/50 และ 2550/51 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 2550/51)	2
1.2 สักยภาพชีวมวลของประเทศไทยปี 2550/2551 (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน	3
2.1 ปฏิกริยา Gasification	16
2.2 Default Non-CO ₂ Emission Factor for Charcoal Production (in kg/TJ)	53
2.3 ค่าของผลกระทบในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ของก๊าซเรือนกระจกเทียบกับ CO ₂	54
2.4 ตารางระดับความสำคัญ	57
2.5 ตารางเมตริกซ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่	58
2.6 ค่า RI จากการสุ่มตัวอย่าง	60
4.1 ปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ที่ได้ของจากชีวมวลแต่ละชนิดตั้งแต่ ปี 2001-2010	71
4.2 การประเมินปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของประเทศไทย	83
4.3 การใช้พลังงานขั้นสุดท้าย จำแนกตามประเภท	86
4.4 การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ประเมินค่าใช้จ่ายในการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล ระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation ตั้งแต่ปี 2004	92
4.5 การเปรียบเทียบมูลค่าการลงทุนเฉลี่ยการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลเปรียบเทียบระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ เทคโนโลยี Fermentation	95
4.6 อัตราส่วนการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Gasification	98
4.7 อัตราส่วนการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Fermentation	99
4.8 ราคาชีวมวลเฉลี่ยของประเทศไทย	101
4.9 มูลค่าการลงทุน Material Costs ของเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	102

4.10	มูลค่าการลงทุนของ Cost ต่างๆ เมื่อใช้ Material costs เป็นตัวเทียบ ในการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล ด้วยเทคโนโลยี Gasification	103
4.11	ตารางการประเมินการลงทุนของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของไทย ด้วยเทคโนโลยี Gasification	104
4.12	มูลค่าการลงทุนของ Cost ต่างๆ เมื่อใช้ Material costs เป็นตัวเทียบ ในการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล ด้วยเทคโนโลยี Fermentation	106
4.13	ตารางการประเมินการลงทุนของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของไทย ด้วยเทคโนโลยี Fermentation	107
4.14	การวิเคราะห์อัตราส่วนผลได้ต่อต้นทุน	110
4.15	แสดงปริมาณปล่อยก๊าซ CO ₂ และ Non-CO ₂ จากกระบวนการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Gasification	114
4.16	แสดงปริมาณปล่อยก๊าซ CO ₂ และ Non-CO ₂ จากกระบวนการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Fermentation	115
4.17	ตารางการประเมินปริมาณการปล่อยเรือนกระจก CO ₂ และ Non-CO ₂ จากการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของประเทศไทย	116
4.18	ตารางค่าผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยของสหรัฐอเมริกาปี 2003	119
4.19	แสดงค่าผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของไทย	120
4.20	การประเมินค่า Externality Cost จากการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของประเทศไทย เปรียบเทียบระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ เทคโนโลยี Fermentation	121
4.21	ค่าของผลกระทบในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ของก๊าซเรือนกระจกเทียบกับ CO ₂	123
4.22	ค่า GWP จากของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Gasification เมื่อมีปริมาณชีวมวลที่ใช้ในการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ได้ 86,853.43 Tones/Y	124
4.23	ค่า GWP จากของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Fermentation เมื่อมีปริมาณชีวมวลที่ใช้ในการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ได้ 44,948.84 Tones/Y	124
4.24	วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์หลัก หลักเกณฑ์รอง และทางเลือก เพื่อใช้ในการลำดับเชิงวิเคราะห์ในการเลือกเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลสำหรับประเทศไทย	128

4.25	แสดงคะแนนระดับความสำคัญในการเปรียบเทียบเกณฑ์ หรือทางเลือกหลักเกณฑ์เป็นคู่	129
4.26	ค่า RI จากการสุ่มตัวอย่าง	129
4.27	การคำนวณหาค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์หลัก (Level 2)	131
4.28	การคำนวณหาค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์รอง ของหลักเกณฑ์หลักการวิเคราะห์ด้านปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂	133
4.29	การคำนวณหาค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์รอง ของหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ด้านเศรษฐศาสตร์	134
4.30	การคำนวณหาค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์รอง ของหลักเกณฑ์หลักการการวิเคราะห์ทางด้านสิ่งแวดล้อม	135
4.31	ค่าน้ำหนักและอัตราส่วนความสอดคล้อง (CR) ของการให้คะแนนของแต่ละหลักเกณฑ์และทางเลือกของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	137
5.1	มูลค่าในการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลเปรียบเทียบระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	146
5.2	ปริมาณการปล่อย Emission Gas เปรียบเทียบจากการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	148
5.3	ค่าน้ำหนักและอัตราส่วนความสอดคล้อง (CR) ของการให้คะแนนของแต่ละหลักเกณฑ์และทางเลือกของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	150

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 แสดงศักยภาพชีวมวลของประเทศไทยปี 2550/51 เปรียบเทียบระหว่างผลผลิตทางการเกษตร (ตัน) และ ปริมาณชีวมวลที่ได้ (ตัน)	5
2.1 แผนภาพแสดงเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยชีวมวล	14
2.2 แสดง Moving Bed Gasifier	18
2.3 Updraft gasifier	20
2.4 Downdraft gasifier	20
2.5 Bubbling bed fluidized gasifier	21
2.6 Circulating fluidized bed gasifier	21
2.7 แสดงการ pyrolysis ชีวมวลเพื่อทำการผลิตก๊าซ Hydrogen	25
2.8 แสดงขั้นตอนของ Two-stage process ในการผลิต H ₂ และ CH ₄	27
2.9 โครงร่างแสดงองค์ประกอบและการทำงานของเอ็นไซม์ใน โตรจีเนส (ก) และ ปฏิกิริยาต่างๆ ที่ถูกเร่งด้วยเอ็นไซม์นี้ (ข)	37
2.10 การย่อยสลายกลูโคสของแบคทีเรียสังเคราะห์แสง R. sphaeroides ในสภาวะไร้อากาศไร้แสง และสภาวะไร้อากาศมีแสง โดยผ่านวิธี Enter-Doudoroff	41
2.11 การย่อยสลาย fructose ในสภาวะไร้อากาศมีแสงของแบคทีเรียสังเคราะห์แสง R. sphaeroides โดยผ่านวิธี Embden Mayerhof	42
2.12 วัฏจักร glyoxylate นำไปสู่การสังเคราะห์ oxalacetate จาก acetate	44
2.13 กลไกการย่อยสลายสารอินทรีย์ ในสภาวะไร้อากาศไร้แสงที่เกิดขึ้นใน propionic acid bacteria	48
2.14 การผลิตไฮโดรเจนจาก pyruvate	49
2.15 แผนภูมิโครงสร้างลำดับชั้น AHP	56
3.1 แสดงการสืบค้นรายงานและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	66
3.2 แผนภาพขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	68

4.1	ผลเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลแต่ละชนิดที่ใช้เป็นวัตถุดิบ ระหว่างเทคโนโลยีการ Gasification และ Fermentation	78
4.2	ปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากวัตถุดิบชีวมวลชนิดต่างๆ ในเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation ตั้งแต่ปี 2001-2010	81
4.3	การประเมินปริมาณผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากวัตถุดิบชีวมวลชนิดต่างๆ ในประเทศไทยระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	85
4.4	ปริมาณการใช้น้ำมันของประเทศไทยเปรียบเทียบผลผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากวัตถุดิบชีวมวลระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation เทียบในหน่วยของ Liter น้ำมันเบนซิน (gasoline) ตั้งแต่ปี 2006-2010	90
4.5	การเปรียบเทียบมูลค่าการลงทุนเฉลี่ยการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลเปรียบเทียบระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ เทคโนโลยี Fermentation	96
4.6	อัตราส่วนการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Gasification	98
4.7	อัตราส่วนการลงทุนผลิตเชื้อเพลิง H ₂ ด้วยชีวมวลด้วยเทคโนโลยี Fermentation	99
4.8	การประเมินปริมาณการปล่อย Emission Gas จากการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลของประเทศไทย	116
4.9	GWP Value ต่อภาวะโลกร้อนจากผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวลระยะเวลา 20 ปี ในหน่วย kg-CO ₂ /kg Biomass	126
4.10	แสดงค่าน้ำหนักของแต่ละหลักเกณฑ์และทางเลือกของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล	138
4.11	ค่าน้ำหนักคะแนนรวมของหลักเกณฑ์หลัก (Level 2) ของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล ระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	142
4.12	ค่าน้ำหนักคะแนนรวมของหลักเกณฑ์รอง (Level 3) ของการผลิตเชื้อเพลิง H ₂ จากชีวมวล ระหว่างเทคโนโลยี Gasification และ Fermentation	143

อักษรย่อและสัญลักษณ์

อักษรย่อ	ความหมาย
Mm ³ /Y	ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี (Million cubic meter per year)
ML-Gasoline/Y	ล้านลิตรของน้ำมันเบนซิน/ปี (Million litre-Gasoline per year)
IRR	อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate return)
GHG	ก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas)
tTones-CO ₂ eq/Y	พันตัน- CO ₂ /ปี (Thousand tones- Carbon dioxide equivalent per year)
MTHB/Y	ล้านบาท/ปี (Million Baht per year)
GWP	ผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน (Global Warming Potential)
GJ	Giga Jule = 10 ⁹ Jule
NIST	National Institute of Standards and Technology (U.S.A)
GGE	Gasoline gallon equivalent
EIA	U.S. Energy Information Administration
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
UNFCC	The United Nations Framework Convention on Climate Change
VED	Value of Environment Damage
WTP	การจ่ายค่าความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม (Willingness to Pay)
PERCAP-GDP (PPP)	มูลค่าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product Per Capita at Purchasing Power Parities)
AHP	การจัดลำดับเชิงวิเคราะห์ (Analysis Heirarchy Process)
CR	ค่าอัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Index)
CI	ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index)
RI	ค่าที่ได้มาจากการทดลองโดยการสุ่มตัวอย่างจากตารางเมตริกซ์จำนวน 64,000 ตัวอย่างอ้างอิงจากการสุ่มตัวอย่าง (Random Consistency Index) (วิฑูรย์ ตันศิริคงคล, 2542 อ้างถึง Saaty, 1980)